

บรรณานุกรม

หนังสือ

กรมศิลปากร. จามเทวีวงศ์พงศาวดารเมืองศรีอยุธยา , ฉบับแปล . กรุงเทพฯ :
บรรณกิจเทรดดิ้ง , ๒๕๑๖ .

_____ . อุบงศ์ . พระนคร : ศิลปากร , ๒๕๑๑ .

_____ . ตำนานมูลศาสนา . กรุงเทพฯ : เสริมวิทย์บรรณาคาร , ๒๕๑๘ .
จันทบูรินอุณาต , พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระ . ปทานุกรม บาลี - ไทย -
อังกฤษ - สันสกฤต ฉบับพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระจันทบูรินอุณาต .
พระนคร : มหามกุฏราชวิทยาลัย , ๒๕๑๒ .

ฉันทน์ ขำวิไล. ฉันทศาสตร์ . พระนคร : โรงพิมพ์พระจันทร์ .

ตำราฉันทวรรณคดี. หอสมุดแห่งชาติ. สมุดไต่คำ . เส้นดินสอขาว .

ธรรมปโรหิต , พระยา . มหาวงษ์พงษาวดารลังกาทวีป . พระนคร : โรงพิมพ์ไทย ,
๒๕๕๓ .

นิบาตชาดก เล่มที่ ๒๒ เวสสันดรชาดก มหานิบาต . พระนคร : โรงพิมพ์โสภณ-
พิพรรฒธนากร , ๒๕๑๔ .

บรรจบ พันธุเมธา . บาลีสันสกฤตในภาษาไทย . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย-
รามคำแหง , ๒๕๑๘ .

ปปัญจสูทนีชา นาม มชฺฌิมนิกายกุฎฎกถาย . พระนคร . มหามกุฏราชวิทยาลัย , ๒๕๖๓ .

ปรมาณูชิตชิโนรส , สมเด็จพระ . ปฐมสมโพธิกถา . พระนคร : โรงพิมพ์การศาสนา,
๒๕๑๗ .

ประคอง นิมมานเหมินทร์ . ลักษณะวรรณกรรมภาคเหนือ . กรุงเทพฯ : สมาคมสังค-
มศาสตร์ , ๒๕๑๗ .

ประชากิจกรจักร์ , พระยา . พงศาวดารโยนก . กรุงเทพฯ : คลังวิทยา , ๒๕๑๖ .

แปลก สนธิรักษ์ (ป. ๙) . พจนานุกรมบาลี - ไทย . พระนคร : ไทยวัฒนาพานิช ,
๒๕๐๖ .

พระไตรปิฎก ฉบับหลวง . เล่มที่ ๒๐ , พระสุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย มหาวรรค .

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา , ๒๕๑๕ .

_____ . เล่มที่ ๒๕ , พระสุตตันตปิฎก ขุททนิกาย อปทาน . กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์การศาสนา , ๒๕๑๕ .

พระเทพคุณาภรณ์ . สมันตปาสาทิกา อรรถกถาพระวินัย ภาคที่ ๑ , ฉบับแปล .

ธนบุรี : โรงพิมพ์ประยูรวงศ์ , ๒๕๐๘ .

พระธรรมคุณาภรณ์ ฐิติปัญญาเถระ . วุทธโคตยปุบฺภกรณ . ธนบุรี : โรงพิมพ์ประยูรวงศ์ ,

๒๕๐๘ .

พระปัญญาสามี . ศาสนวงศ์หรือประวัติศาสนา . แปลโดย ศาสตราจารย์ ร.ต.ท.

แสง มนวิฑูร , พระนคร . มหามกุฏราชวิทยาลัย , ๒๕๐๖ .

พระมหาสามีสังฆรักขิต . สุโพธาลังการ . แปลโดย นาวาอากาศเอก แยม

ประพัฒน์ทอง . พระนคร : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม , ๒๕๑๒ .

พรหมราชปัญญา , พระ , รัตนพิมพ์วงศ์ , ฉบับแปล . พระนคร : กรมศิลปากร ,

๒๕๑๐ .

มั่งคั่งถกที่ปณี , ฉบับแปล . พระนคร : มหามกุฏราชวิทยาลัย , ๒๕๑๑ .

ราชกิจจานุเบกษา . เล่มที่ ๙๕ , ตอนที่ ๖๙ . วันที่ ๒๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๒๐ .

ราชบัณฑิตยสถาน . พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๓๓ . พิมพ์ครั้งที่ ๗ ,

พระนคร : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม , ๒๕๐๗ .

วชิรญาณวโรรส , สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยา . บาลีไวยากรณ์ . อักษรวิธี-

ภาคที่ ๑ : สมัญญาภิธาน และสนธิ . พิมพ์ครั้งที่ ๑๙ . พระนคร : มหามกุฏ-

ราชวิทยาลัย , ๒๕๔๘ .

_____ . วชิรวิภาค ภาคที่ ๒ . นาม และ อพยยศัพท์ . พิมพ์ครั้งที่ ๒๕ . พระนคร :

มหามกุฏราชวิทยาลัย , ๒๕๔๖ .

- _____ . วิจัยภาค ภาคที่ ๒ : สมาส และ ตัทธิต . พิมพ์ครั้งที่ ๒๗ . พระนคร :
 มหามกุฏราชวิทยาลัย , ๒๕๐๗ .
- _____ . วิจัยภาค ภาคที่ ๒ : อาชยาด และ กิตก์ . พิมพ์ครั้งที่ ๑๙ . พระนคร :
 มหามกุฏราชวิทยาลัย , ๒๕๔๔ .
- วาทุภฏ . อสังการศาสตร์ . แปลโดย ป.ส. ศาสตร์ . ม.ป.ท. , ๒๕๐๔ .
- วิสุทธิมรรค ภาคที่ ๓ , ฉบับแปล . กรุงเทพฯ : มหามกุฏราชวิทยาลัย , ๒๕๑๖ .
- สมนุตปาสาทิกาย นาม วินยภูฏกถายา ปฐโม ภาคโก มหาวินยภูฏกถายา . พระนคร :
 มหามกุฏราชวิทยาลัย , ๒๕๐๑ .
- _____ . สุตตนต์ปิฎก เขตุนิกายสุต อปทาน . พระนคร . มหามกุฏราชวิทยาลัย,
 ๒๕๐๑ .
- สมุฏคลวิลาสินียา นาม ทีมนิกายภูฏกถายา ปฐโม ภาคโก , สี่กุกษนุชวคถายา .
 พระนคร : มหามกุฏราชวิทยาลัย , ๒๕๖๓ .
- เสฐียร พันธรั้ง . ชินกาลมาลินี . พระนคร : นิยมวิทยา , ๒๕๖๙ .
- แสง มนวิฑูร . ชินกาลมาลีปกรณ์ . กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร , ๒๕๑๗ .
- วิทยานิพนธ์
- วัลลีย์ ภิงคารวัฒน์ . " ชินาลังการ . การตรวจสอบชำระและการศึกษาเชิงวิเคราะห์ ."
 วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต , ภาควิชาภาษาตะวันออก บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , ๒๕๒๒ .
- สฤภณ จังกาจิตต์ . " จักกวาฬที่ปนีภักทที่ ๑ - ๓ ."
 วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต , ภาควิชาภาษาตะวันออก บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , ๒๕๒๐ .

Book.

Buddhadatta Mahathera , A.P. Pali - English Dictionary . Colombo :

The Colombo Apothecaries Co., 1968 .

Childers , R.C. Dictionary of the Pali Language . London :

Trubner & Co., 1875 .

Geiger , Wilhelm . Pali Literature and Language . 2 nd . ed .

Delhi : Munshiram Manoharlal , 1968 .

Jayawickrama , N.A. The Epochs of the Conqueror . 2 nd . ed.

London : Poli Text Society , 1978 .

Macdonell , Arthur A . . A Sanskrut grammer for Students . 3 rd . ed .

London : Oxford University Press , 1973 .

Thesis

Saksri Yamnadda . " The Mangalatthadipani .Chapters I , 2 "

(Ph.D.thesis) University of Pennsylvania ,

Philadelphia , 1970 .

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วัตถุประสงค์ ๑๑ ประการที่ภิกษุวัชชีบุตรเมืองเวสาลีสำแดง^๑

๑. กบฏติ สิงคโลกกบฏโป เกลือเก็บไว้ในเขนงฉันกับบิณฑบาต
ที่ไม่มีเกลือควาร
๒. กบฏติ พูวงตุลกบฏโป เวลาวิกาลเงาตะวันเลยเที่ยงไปสองนิ้ว
ฉันจันห็นควาร
๓. กบฏติ ความบุตรกบฏโป ห้ามภักตร์แล้วอ้างว่าจักเข้าละแวกบ้าน
แล้วฉันโกษณะที่ไม่ได้ทำวินัยกรรมและ
ไม่เป็นเคนภิกษุไซ ควาร
๔. กบฏติ อาวาสกบฏโป ทำสังฆกรรมแยกกันในอวาสที่มีสี่มา
เดี้ยวกันควาร
๕. กบฏติ อนุมติกบฏโป ส่งขผู้เป็นวรรคเมื่อภิกษุทั้งหลายยังไม่มา
พร้อมทำกรรมแล้วรับอนุมติภายหลังเมื่อ
ภิกษุเหล่านั้นมาแล้ว ควาร
๖. กบฏติ อาจัญญกบฏโป ขอปฏิบัติที่อุปัชฌาย์อาจารย์เคยประพฤติมา
ผิดถูกอย่างไร ปฏิบัติตามควาร
๗. กบฏติ อมถิตกบฏโป นมสคที่ยังไม่แปรเป็นนมสัสม ภิกษุห้ามภักตร์แล้ว
ฉันนมสคนั้นควาร
๘. กบฏติ ขโลกี ปาคู คิมสุราอ่อน ๆ ควาร
๙. กบฏติ อทสก นิสัน สันถิตที่ไม่มีชายควาร
๑๐. กบฏติ ซาตรูปษรต รับเงิน และทอง ควาร(หมายถึงรับ หรือยินดี
ไม่ได้หมายถึงจับ)

^๑ พระเทพคุณาภรณ์ , สมันตปาสาทิกา อรรถกถาพระวินัย ภาค ๑ ฉบับแปล
(โรงพิมพ์ธรรมจักร , ๒๕๐๘) , หน้า ๓๑ .

กษัตริย์ครองเมืองหริภุญชัย ๑

ลำดับที่	พระนาม	พ.ศ. พชนักรองราชย์และสิ้นสุด	รวมปี
๑	พระนางจามเทวี	๑๒๐๐ - ๑๒๐๗	๗
๒	พระเจ้ามหันตยศ	๑๒๐๗ - ๑๒๙๓	๘๖
๓	พระเจ้ากมุทธมัญญะราช	๑๒๙๓ - ๑๓๓๐	๓๗
๔	พระเจ้าอรุณโฆไทย	๑๓๓๐ - ๑๓๕๗	๒๗
๕	พระเจ้าสุวรรณมัญญชนะ	๑๓๕๗ - ๑๓๘๗	๓๐
๖	พระเจ้าสันติระ	๑๓๘๗ - ๑๓๙๗	๑๐
๗	พระเจ้าประทุม	๑๓๙๗ - ๑๔๒๗	๓๐
๘	พระเจ้ากุลเทวะ	๑๔๒๗ - ๑๔๓๘	๑๑
๙	เจ้ามลิักขะไตรราช	๑๔๓๘ - ๑๔๔๑	๓
๑๐	เจ้ามลิักขะมหาราช	๑๔๔๑ - ๑๔๔๒	๑
๑๑	เจ้าโนการาช	๑๔๔๒ - ๑๔๔๒	๑ เดือน
๑๒	เจ้าพาลราช	๑๔๔๒ - ๑๔๔๒	๒ เดือน
๑๓	เจ้ากุตตะราช	๑๔๔๒ - ๑๔๕๓	๑๑
๑๔	เจ้าเสถียรราช	๑๔๕๓ - ๑๔๕๖	๓
๑๕	เจ้าพาลราช	๑๔๕๖ - ๑๔๕๙	๓
๑๖	เจ้าโยวะราช	๑๔๕๙ - ๑๔๖๐	๑ เดือน
๑๗	เจ้าพรหมทัตราช	๑๔๖๐ - ๑๔๖๓	๓
๑๘	เจ้ามุกขะราช	๑๔๖๓ - ๑๔๖๕	๒
๑๙	เจ้าอิทธิศักดิ์	๑๔๖๕ - ๑๔๖๗	๒
๒๐	เจ้าวิชิตหะจักรวรรตราช	๑๔๖๗ - ๑๔๗๐	๓

๑ พระยาประชาภิจักรจักร , พงศาวดารโยนก (ศิลาจารึก : ๒๕๑๖)

กษัตริย์ครองเมืองหริภุญชัย (ต่อ)

ลำดับที่	พระนาม	พ.ศ. ที่ขึ้นครองราชย์และสิ้นสุด	รวมปี
๒๑	พระเจ้ากมลราช	๑๔๗๐ - ๑๔๙๐	๒๐
๒๒	พระเจ้าจุลละ	๑๔๙๐ - ๑๔๙๖	๖
๒๓	พระเจ้าเอกรุจักรวรรดิราช	๑๔๙๖ - ๑๕๐๕	๙
๒๔	พระเจ้าสุเทวราช	๑๕๐๕ - ๑๕๐๖	๑
๒๕	พระเจ้าไชยยะละราช	๑๕๐๖ - ๑๕๑๖	๑๐
๒๖	พระเจ้ามลาระยสุपालนคร	๑๕๑๖ - ๑๕๑๗	๑
๒๗	พระเจ้าเสละ	๑๕๑๗ - ๑๕๒๐	๓
๒๘	พระเจ้ากาญจนา	๑๕๒๐ - ๑๕๒๖	๖
๒๙	พระเจ้าชื่กกักราช	๑๕๒๖ - ๑๕๓๖	๑๐
๓๐	พระเจ้านันทุละ	๑๕๓๖ - ๑๕๕๖	๒๐
๓๑	พระเจ้าอินทวระ	๑๕๕๖ - ๑๕๘๖	๓๐
๓๒	พระเจ้าอาทิตย์	๑๕๘๖ - ๑๕๙๑	๕
๓๓	พระเจ้ารัตนราช	๑๕๙๑ - ๑๕๙๖	๕
๓๔	พระเจ้าศรีรพสิทธิ์ราช	๑๕๙๖ - ๑๖๔๑	๔๕
๓๕	พระเจ้าเชษฐราช	๑๖๔๑ - ๑๖๕๖	๑๕
๓๖	พระเจ้าจักษะยะกะราช	๑๖๕๖ - ๑๖๗๘	๒๒
๓๗	พระเจ้าถวัลยราช	๑๖๗๘ - ๑๖๘๐	๒
๓๘	พระเจ้ากาณะยะราช	๑๖๘๐ - ๑๖๙๑	๑๑
๓๙	พระเจ้าศรียะปัญญา	๑๖๙๑ - ๑๖๙๓	๒
๔๐	พระเจ้าเวทนะราช	๑๖๙๓ - ๑๖๙๔	๑
๔๑	พระเจ้าทนต์ญะราช	๑๖๙๔ - ๑๗๒๕	๓๐
๔๒	พระเจ้าไทยอำมาตยะ	๑๗๒๕ - ๑๗๒๘	๓

กษัตริย์ครองเมืองหริภุญชัย (ต่อ)

ลำดับที่	พระนาม	พ.ศ. ที่ขึ้นครองราชย์และสิ้นสุด	รวมปี
๔๓	พระเจ้าอู่มาตปะนะ	๑๗๒๘ - ๑๗๓๘	๑๐
๔๔	พระเจ้าทาวะมะ	๑๗๓๘ - ๑๗๓๙	๑
๔๕	พระเจ้าตาราชะละ	๑๗๓๙ - ๑๗๔๐	๑
๔๖	พระโยทะ	๑๗๔๐ - ๑๘๑๔	๗๔
๔๗	พระยายีบา	๑๘๑๔ - ๑๘๒๔	๑๐

กษัตริย์ราชวงศ์มังรายครองเมืองเชียงใหม่^๑

ลำดับที่	พระนาม	พ.ศ. ที่ขึ้นครองราชย์และสิ้นสุด	รวมปี
๑	เจ้ามังราย	๑๘๐๑ - ๑๘๖๐	๕๙
๒	เจ้าไชยสงคราม	๑๘๖๐ - ๑๘๖๑	๔ เดือน
๓	(พระเจ้าจกราช)		
๓	เจ้าแสนภู	๑๘๖๑ - ๑๘๖๒	๑
๔	เจ้าขุนเดริอ	๑๘๖๒ - ๑๘๖๓	๑
๕	พ่ทาวน้ำท่วม	๑๘๖๓ - ๑๘๖๗	๔
๖	เจ้าแสนภู (ครั้งที่ ๒)	๑๘๖๗ - ๑๘๗๑	๔
๗	เจ้าคำฟู	๑๘๗๑ - ๑๘๗๗	๖

^๑ พระยาประชาภิจักรจักร , พงศาวดารโยนก(กิลปากร : ๒๕๑๖) .

กษัตริย์ราชวงศ์มังรายครองเมืองเชียงใหม่ (ต่อ)

ลำดับที่	พระนาม	พ.ศ. ที่ขึ้นครองราชย์และสิ้นสุด	รวมปี
๘	พระเจ้าผายู	๑๘๗๗ - ๑๙๑๐	๓๒
๙	พระเจ้ากือนา	๑๙๑๐ - ๑๙๓๑	๒๑
๑๐	พระเจ้าแสนเมืองมา	๑๙๓๑ - ๑๘๕๕	๒๔
๑๑	พระเจ้าสามฝั่งแกน	๑๙๕๕ - ๑๙๘๕	๓๑
๑๒	พระเจ้าติลกมหาราช	๑๙๘๕ - ๒๐๓๐	๓๖
๑๓	พระเจ้ายอติ เชียงราย	๒๐๓๐ - ๒๐๓๘	๘
๑๔	พระเมืองแก้ว	๒๐๓๘ - ๒๐๖๘	๒๙
๑๕	พระเกษเกล้า	๒๐๖๘ - ๒๐๘๑	๑๓
๑๖	ท้าวทรายคำ	๒๐๘๑ - ๒๐๘๖	๕
๑๗	พระเกษเกล้า(ครั้งที่ ๒)	๒๐๘๖ - ๒๐๘๙	๓
๑๘	เจ้าเชษฐา(วงศ์สถานช้าง)	๒๐๘๙ - ๒๐๙๔	๕
๑๙	พระเมกุฎี	๒๐๙๔ - ๒๑๐๗	๑๓
๒๐	นางพระยาราชเทวี	๒๑๐๗ - ๒๑๒๑	๑๔

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ

นาย คมกฤษณ์ ศิริวงษ์

วุฒิการศึกษา

ได้รับพระราชทานปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เมื่อวันที่ ๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๘ และได้เข้าศึกษาต่อในบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แผนกวิชา ภาษาตะวันออก สาขา ภาษาบาลี - สันสกฤต ในปี พ.ศ. ๒๕๑๘

สถานที่ทำงาน

ปัจจุบันรับราชการในตำแหน่ง อาจารย์ ๑ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา พญาไท กรุงเทพมหานคร .

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย